

JONAVOS RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS

DĖL PRIKLAUSOMYBĖS NUO ALKOHOLIO BEI KITŲ PSICHOAKTYVIŲ MEDŽIAGŲ MAŽINIMO JONAVOS RAJONE TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO

2018 m. gegužės 30 d. Nr. 1TS-122

Jonava

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 40 punktu ir 18 straipsnio 1 dalimi Jonavos rajono savivaldybės taryba n u s p r e n d ž i a:

1. Patvirtinti Priklausomybės nuo alkoholio bei kitų psichoaktyvių medžiagų mažinimo Jonavos rajone tvarkos aprašą (pridedama).

2. Pripažinti netekusiu galios Jonavos rajono savivaldybės tarybos 2013 m. balandžio 25 d. sprendimo Nr. 1 TS-135 „Dėl priklausomybės nuo alkoholio mažinimo Jonavos rajono socialinės rizikos šeimose tvarkos aprašo patvirtinimo“.

3. Už Priklausomybės nuo alkoholio bei kitų psichoaktyvių medžiagų mažinimo Jonavos rajone tvarkos aprašo priemonių įgyvendintimą atsakingu paskirti Jonavos rajono socialinių paslaugų centrą.

Šis sprendimas per vieną mėnesį nuo jo įteikimo dienos gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyriui (Laisvės al. 36, Kaunas) arba Regionų apygardos administraciniam teismui bet kuriuose teismo rūmuose (Šiaulių rūmai, Dvaro g. 80, Šiauliai; Panevėžio rūmai, Respublikos g. 62, Panevėžys; Klaipėdos rūmai, Galinio Pylimo g. 9, Klaipėda; Kauno rūmai, A. Mickevičiaus g. 8A, Kaunas).

Savivaldybės meras

Eugenijus Sabutis

PATVIRTINTA

Jonavos rajono savivaldybės tarybos

2018 m. gegužės 30 d.

sprendimu Nr. 1TS-122

PRIKLAUSOMYBĖS NUO ALKOHOLIO BEI KITŲ PSICHOAKTYVIŲ MEDŽIAGŲ MAŽINIMO JONAVOS RAJONE TVARKOS APRAŠAS

I. SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Priklausomybės nuo alkoholio bei kitų psichoaktyvių medžiagų mažinimo Jonavos rajone tvarkos aprašas (toliau – Tvarka) skirtas Jonavos rajono gyventojams, piktnaudžiaujantiems alkoholiu ir kitomis psichoaktyviosiomis medžiagomis, turintiems socialinių paslaugų poreikį.

2. Tvarkos aprašą įgyvendina pagrindinis vykdytojas ir partneriai.

2.1. Tvarkos pagrindinis vykdytojas – Jonavos rajono socialinių paslaugų centras;

2.2. Tvarkos įgyvendinimo partneriai – Jonavos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Visuomenės sveikatos biuras), VšĮ Jonavos pirminės sveikatos priežiūros centras (toliau – Pirminės sveikatos priežiūros centras), Jonavos rajono savivaldybės pedagoginė psichologinė tarnyba (toliau – Pedagoginė psichologinė pagalba).

3. Tvarroje numatytos priemonės gali būti finansuojamos iš:

3.1. savivaldybės biudžeto skirtų tikslinių lėšų (visuomenės sveikatos rėmimo specialioji programa);

3.2. valstybės biudžeto lėšų;

3.3. įvairių juridinių ir fizinių asmenų tiksline paskirtimi pervestų lėšų;

3.4. Lietuvos, ES struktūrinių ir kitų fondų lėšų;

3.5. kitų teisėtai įgytų lėšų.

4. Tikslinė grupė – Jonavos rajono gyventojai (šeimos), piktnaudžiaujantys alkoholiu ir kitomis psichoaktyviosiomis medžiagomis, turintys socialinių paslaugų poreikį (toliau – Klientas).

II. SKYRIUS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

5. Tvarkos tikslas – įdiegti integruotą priklausomybės nuo alkoholio bei kitų psichoaktyvių medžiagų prevencijos, gydymo bei socialinės integracijos sistemą, kuri padidintų asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros bei socialinių paslaugų prieinamumą ir kokybę asmenims, piktnaudžiaujantiems alkoholiu ir kitomis psichoaktyviosiomis medžiagomis bei priklausomiems nuo jų.

6. Tvarkos uždaviniai - padidinti ankstyvosios intervencijos, specializuoto priklausomybių gydymo, socialinės integracijos kokybę suaugusiems ir vaikams:

6.1. šviesti ir informuoti visuomenę apie priklausomybių mažinimo galimybes;

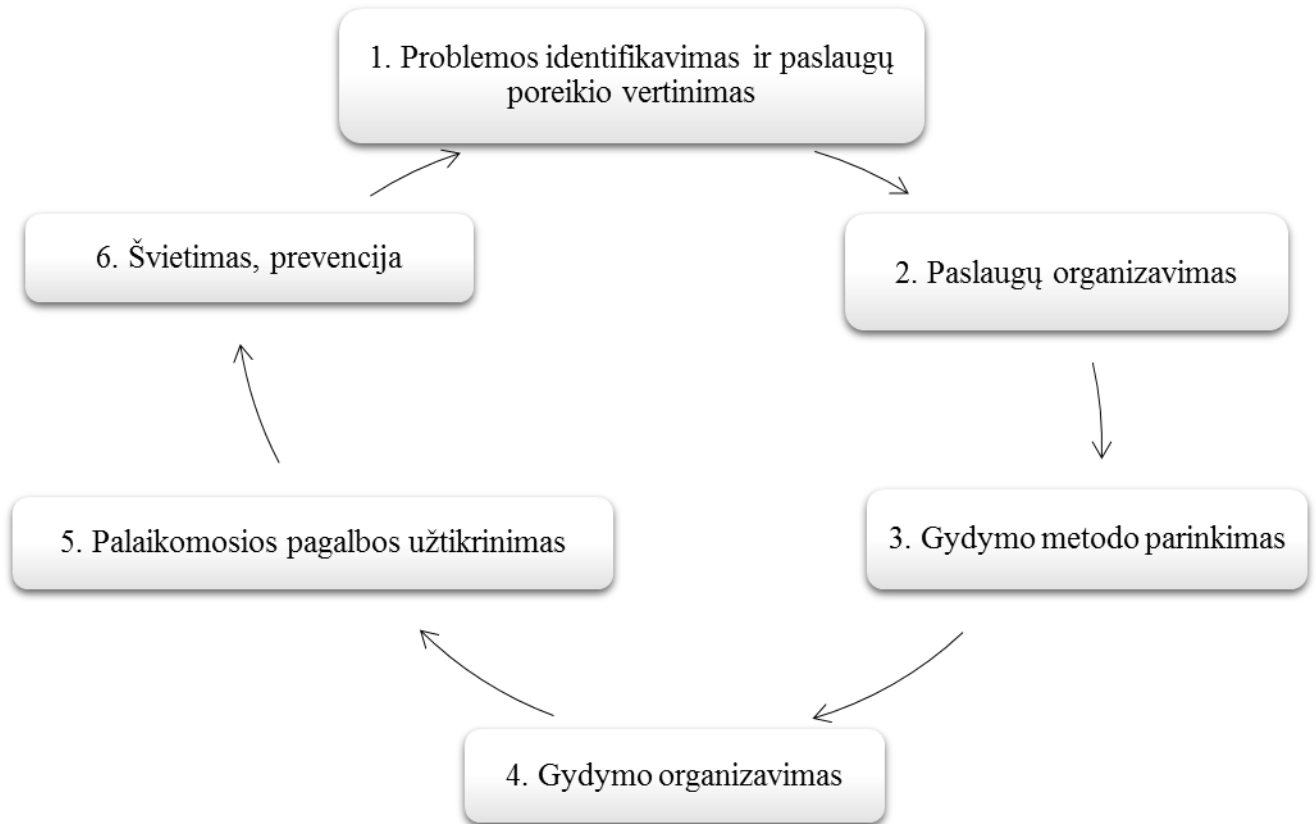
6.2. individualus darbas su tiksline grupe;

6.3. specializuotos pagalbos teikimas siekiant atsisakyti priklausomybės nuo alkoholio bei kitų psichoaktyvių medžiagų;

6.4. pagalbos tęstinumo užtikrinimas.

III. SKYRIUS ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS IR JŲ VYKDYTOJAI

7. Siekiant įgyvendinti iškeltą tikslą ir numatytus uždavinius numatoma veiksmus vykdyti keliais etapais pagal pateiktą specializuotos pagalbos suteikimo schemą:

7.1. **Problemos indetifikavimas ir paslaugų poreikio vertinimas** - priklausomybės nustatymas ir suvokimo didinimas, kliento motyvacijos spręsti problemą skatinimas, konsultavimas. Vykdytojas – Centras, gavęs informaciją iš seniūnijų, bendruomenės, policijos, Vaiko teisių apsaugos specialistų, ugdymo bei sveikatos priežiūros įstaigų ir pan., įvertina socialinių paslaugų poreikį, konsultuoja ir motyvuoja Klientą dėl priklausomybės problemos sprendimo.

7.2. **Paslaugų organizavimas** - sutarties su Klientu pasirašymas, nukreipimas pas kitus specialistus. Vykdytojai – Centras (sutarties ir individaulaus plano pasirašymas, tarpininkavimas organizuojant kitų specialistų pagalbą), Centras ir Pirminės sveikatos priežiūros centras (organizuoja psichologinę pagalbą suaugusiems asmenims), Pedagoginė psichologinė tarnyba (organizuoja psichologinę pagalbą nepilnamečiams), Pirminės sveikatos priežiūros centras (organizuoja psichiatro pagalbą).

7.3. **Gydymo metodo parinkimas** - gydymo planas sudaromas atsižvelgiant į kiekvieno Kliento situaciją: alkoholio ar psichoaktyvių medžiagų vartojimo trukmę ir priežastis, sveikatos būklę, aplinkos

poveikį, gydymo patirtį, galimybes lankytis gydymo įstaigoje ir t. t. Vykdytojai – Centras, Pirminės sveikatos priežiūros centras, Pedagoginė psichologinė tarnyba.

Naudojami gydymo metodai:

- gydytojo psichiatro konsultacija;
- psichologo konsultacija;
- priklausomybės nuo alkoholio atkričių prevencija;
- piklausomybės nuo opioidų farmokoterapija;
- ambulatorinė Minesotos programa;
- ambulatorinis išblaivinimas;
- privalomasis mokymas apie alkoholio ir narkotikų žalą žmogaus sveikatai;
- apsvaiginimo medicininė apžiūra;
- gydymas priklausomybės ligų reabilitacijos bendruomenėse;
- gydymas hipnozės būdu;
- kiti priklausomybės ligų gydymo metodai.

Priklausomiems asmenims taip pat rekomenduojami ir kiti alternatyvūs gydymo metodai: į savipagalbą orientuotos grupės, siekiančios palaikyti priklausančių suaugusiųjų blaivybę (suaugusiųjų anoniminių alkoholikų grupės), pagalbos alkoholikų šeimoms grupės (Al Anon grupės), suaugusių alkoholikų vaikų draugija (vienijanti alkoholikų šeimose augusius žmones), narkomanų anonimų (NA) grupės bei kt.

7.4. Gydymo organizavimas – Jonavos rajono socialinių paslaugų centras, kaip pagrindinis programos vykdytojas, organizuoja paslaugos pirkimą. Asmeniui sutikus dalyvauti priklausomybės mažinimo programoje, esant poreikiui, soc. darbuotojas tarpininkauja jam užsiregistruojant, transportuojant, palydint į gydymo įstaigą ar reabilitacijos centrą.

7.5. Priklausomo asmens ir jo šeimos narių palaikomosios pagalbos užtikrinimas - socialinis darbuotojas po gydymo teikia paslaugas šeimai, kurios nariai sutiko gydytis nuo alkoholio ar kitų psichoaktyvių medžiagų vartojimo. Tam tikslui sudaroma specialistų komanda: socialinio darbuotojo, psichologo, pedagogo, esant poreikiui – psichiatro, Pedagoginės psichologinės tarnybos specialisto, bendruomenės narių ir kt.), kuri įvertina šeimos situaciją ir pagal poreikį organizuoja šeimai pagalbą (naujo gyvenimo būdo įgūdžių ugdymas, socialinis ir psichologinis konsultavimas, būsto paieška, reintegracijos į darbo rinką skatinimas ir pan.). Socialinis darbuotojas pagal poreikį (bet ne rečiau kaip 1 kartą per pusmetį) organizuoja šeimos peržiūras, į kurias kviečiama specialistų komanda ir įvertinami pokyčiai šeimoje, įgūdžiai tinkamai rūpintis savo vaikais, spręsti išylančias socialines problemas, gebėjimas savarankiškai funkcionuoti visuomenėje. Vykdytojai – Centras, Pirminės sveikatos priežiūros centras, Pedagoginė psichologinė tarnyba.

7.6. Švietimas, prevencija - būtina šviesti ne tik potencialias piktnaudžiavimo alkoholiu bei kitų psichoaktyvių medžiagų aukas, bet ir jau sergančius žmones, jų artimuosius. Susidūrę su priklausomybių problema žmonės dažnai nežino ką daryti ir kaip sau padėti. Būtina nuolat informuoti ir konsultuoti visuomenę apie esamas priemones alkoholio bei kitų psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos ir gydymo srityje, suteikiant tikslią ir aiškią informaciją. Populiarios priemonės yra: lankstinukai, atmintinės, informacijos pateikimas žiniasklaidos priemonėmis, susitikimai ir pokalbiai mažose tikslinėse grupelėse, paskaitos, seminarai, konferencijos ir pan. Vykdytojai – Visuomenės sveikatos biuras, Centras.

IV. SKYRIUS VERTINIMO KRITERIJAI

8. Apraše numatytų tikslų, uždavinių ir priemonių įgyvendinimo vertinimo kriterijai:

8.1. pagal visuomenės informavimą: parašytų straipsnių, paskaitų, lankstinukų, plakatų, organizuotų seminarų, konferencijų ir pan., skaičių;

8.2. klientų skaičių, kuriems socialinis darbuotojas pasiūlė gydytis nuo priklausomybių (raštiškų pasiūlymų skaičius);

8.3. klientų skaičių, su kuriais pasirašytos bendradarbiavimo dėl priklausomybės gydymo, sutartis;

8.4. klientų skaičių, kuriems buvo nupirkta, psichologo ar psichiatro rekomenduota, gydymo nuo priklausomybės priemonė ar paslauga;

8.5. klientų skaičių, kuriems teikiama palaikomoji pagalba.

V. SKYRIUS LAUKIAMI REZULTATAI

9. Vykdamas tvarkos apraše numatytas priemones, bus sukurta efektyvi priklausomybių prevencijos ir intervencijos sistema. Rajono bendruomenei bus suteikta daugiau informacijos apie alkoholio bei kitų psichoaktyvių medžiagų žalą ir galimas gydymo nuo alkoholizmo būdus.

10. Asmenų, piktnaudžiaujančių alkoholiu bei kitomis psichoaktyviosiomis medžiagomis ir gaunančių gydymo ir socialinės integracijos paslaugas skaičius pagal atskiras kategorijas (suaugę, vaikai su psichikos ir elgesio sutrikimais, vartojant psichoaktyvias medžiagas) bei šeimų patyriamųjų socialinę riziką, kurios gaus pagalbą, aprėpties didėjimas.
